

ધીરજોજ

મનન
હેઠળ વાળા
feedback@bombay

કુસંગનો સદાય
ત્યાગ કરવો

માનસ ભંધન
મોરારિબાપુ
feedback@
bombaysamachar.com

નારદ ભક્તિ-સૂત્રાં આ કથન છે. અહીં એક સહૃદ અને સ્વાભાવિક બાબત તરફ નિર્દેશ કરાયો છે. જીવનને ચાલ્યા બનાવવા, જીવનમાં સાંસ્કૃતિકની સ્થાપના કરી તે સાંસ્કૃતિકને વધુ રદ્દતા આપવા, જીવનને ચોંચ માણા લઈ જાવા, જીવનમાં આધ્યાત્મિકતાનું પ્રાણ કાયમ રાખવા અને જીવનમાં ઉત્તરાધીષ્ટ કે વર્ષ માણેનો નિર્ણા જગતાઈ રહે તે માટે કુસંગ - કુસંગથી દૂર રહેવાનો આ વાત છે. અમ તો આ સામાન્ય સર્વસ્વિકૃત બાબત છે, છતાં પણ તે પછે ઉદાસીનતા જોવા મળે છે. તેથી જ આ વાત શાસ્ત્રોમાં વારંવાર પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે.

કરેવાય છે કે જેવો સંગ તોં રંગ. મજાની વાત એ હોય કે આ વટના એક તરફી છે. સારી કેરીની વાતે એક બાબેલી કેરી હુંદું હોય તો બચી જ કેરી બનાડી હોય. તેના વિપરીત નથી થયું. જો કેરી વાતે એક બાબેલી કેરી હોય તો બચી જીવાની કેરી હોય. એની સારી વાતે એક બાબેલી હોય. જીવાનનું સત્ય પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે; જીવનનું સત્ય પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે. ઉદ્દેશથાં કહેવામાં આપે છે કે કામથી કામથી અર્થ એવો થઈ ગયો કે કામ હૃદયમાં ન હોય તો જ ભગવાન વશમાં આવે. એ સારો અર્થ છે; હવે એનો વિરોધ અને ગુરુમુખી અર્થ સાંભળો. શું કરું છે? કામાદિ દોષ ન હોય અને દોષ ન હોય પરંતુ એનો મહા અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

હું તમને પણું, શું જીવનમાં કામ જરૂરી નથી? મેં કાલે પણ કંઈ, કુશાંગે વર્ધસ્થાપના કરી, રામે સેતુંથાપના કરી અને મહાદવે પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે; જીવનનું સત્ય પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે. ઉદ્દેશથાં કહેવામાં આપે છે કે કામથી કામથી અર્થ જરૂરી છે. ન હોય તો કોઈ છે, હવેંતું એનો મહા અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.' તો આ પંક્તિનો અર્થ એવો થઈ ગયો કે કામ હૃદયમાં ન હોય તો જ ભગવાન વશમાં આવે. એ સારો અર્થ છે; હવે એનો વિરોધ અને ગુરુમુખી અર્થ સાંભળો. શું કરું છે? કામાદિ દોષ ન હોય અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

નારદ ભક્તિ-સૂત્રાં આ કથન છે. અહીં એક સહૃદ અને સ્વાભાવિક બાબત તરફ નિર્દેશ કરાયો છે. જીવનને ચાલ્યા બનાવવા, જીવનમાં ચોંચ માણા લઈ જાવા, જીવનમાં આધ્યાત્મિકતાનું પ્રાણ કાયમ રાખવા અને જીવનમાં ઉત્તરાધીષ્ટ કે વર્ષ માણેનો નિર્ણા જગતાઈ રહે તે માટે કુસંગ - કુસંગથી દૂર રહેવાનો આ વાત છે. અમ તો આ સામાન્ય સર્વસ્વિકૃત બાબત છે, છતાં પણ તે પછે ઉદાસીનતા જોવા મળે છે. તેથી જ આ વાત શાસ્ત્રોમાં વારંવાર પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે.

કરેવાય છે કે જેવો સંગ તોં રંગ. મજાની વાત એ હોય કે આ વટના એક તરફી છે. સારી કેરીની વાતે એક બાબેલી કેરી હુંદું હોય તો બચી જ કેરી બનાડી હોય. તેના વિપરીત નથી થયું. જો કેરી વાતે એક બાબેલી કેરી હોય તો બચી જ કેરી બનાડી હોય. એની સારી વાતે એક બાબેલી હોય. જીવાનનું સત્ય પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે. ઉદ્દેશથાં કહેવામાં આપે છે કે કામ હૃદયમાં ન હોય અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

હું તમને પણું, શું જીવનમાં કામ જરૂરી નથી? મેં કાલે પણ કંઈ, કુશાંગે વર્ધસ્થાપના કરી, રામે સેતુંથાપના કરી અને મહાદવે પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે; જીવનનું સત્ય પ્રસ્તુત થઈ રહ્યું છે. ઉદ્દેશથાં કહેવામાં આપે છે કે કામથી કામથી અર્થ જરૂરી છે. ન હોય તો કોઈ છે, હવેંતું એનો મહા અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.' તો આ પંક્તિનો અર્થ એવો થઈ ગયો કે કામ હૃદયમાં ન હોય તો જ ભગવાન વશમાં આવે. એ સારો અર્થ છે; હવે એનો વિરોધ અને ગુરુમુખી અર્થ સાંભળો. શું કરું છે? કામાદિ દોષ ન હોય અને દંબ જોનામાં ન હોય અને આધીન તમે થાયો.

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.'

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.'

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.'

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમાંનું એક સ્થાન આ છે-

કામ કોહ મદ માન ન મોહા । લોમન ન છોખ ન રાગ ન દોહા ।

મારાં ભાઈ-બહેણો, 'ગીતપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; 'વંકટેશપ્રેસ'નું ભાખ્યાતર વાંચો; અને એ સાચું પણ છે; શું અર્થ થાય છે આનો? જેમના હૃદયમાં કામાદિ દોષ ન હોય, એમના વશમાં આપ કાયમ રહો.'

શૈદ સ્થાન બતાવ્યાં. એમ

